

AGRÁRGAZDASÁGI FIGYELŐ

(Gazdasági folyamatok és statisztikai eredmények)

Agrárgazdasági Figyelő
VII. évfolyam, 2. szám, 2015

2015. július 21.

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő

Bojtárné Lukácsik Mónika

lukacsik.monika@aki.gov.hu

Közreműködött

Agrárpolitikai Kutatások Osztálya

Piaci Információs Osztály

Statisztikai Osztály

Vidékpolitikai Kutatások Osztálya

Élelmiszerlánc Elemzési Osztály

Kiadó

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Főigazgató: Juhász Anikó

H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (+36 1) 476-3060

Fax: (+36 1) 217-7037

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

ISSN 2063 1707

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

Tartalomjegyzék

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi.....	3
A nyári mezőgazdasági munkák helyzete	
2015. július 13.....	3
2014. évi tőgazdasági és intenzív üzemi haltermelés.....	4
Állatvágások a hazai vágóhidakon.....	5
Termelői és feldolgozói értékesítési árak.....	6
Külkereskedelem.....	10
A műtrágya-értékesítés alakulása	
2015 első negyedévében.....	11
Növényvédő szerek értékesítése 2014-ben.....	12
Mezőgazdasági gépforgalmazásunk piaci helyzete.....	13
II. Mi történt az agrárgazdaságban?.....	15
III. Szemelvények az AKI munkáiból.....	17
A tőgazdasági haltermelés helyzete a hazai Natura	
2000-területeken.....	17
A fontosabb termékpályák piaci folyamatai 2014.....	17
Az osztrák élelmiszer-gazdaság működésének és	
sikereinek elemzése.....	18
Agrár- és vidékfejlesztési együttműködések	
Magyarországon.....	19
FAO-országjelentés.....	19
IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok.....	20

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi

Az Agrárgazdasági Figyelő első fejezetében azokat az információkat közöljük, amelyekkel az elmúlt három hónapban gazdagabbak lettünk. Az ágazatot jellemző, az elmúlt három évre vonatkozó statisztikai adatokat a IV. fejezetben adjuk közre.

A nyári mezőgazdasági munkák helyzete 2015. július 13.

Július elején az időjárási körülmények kedvezően alakultak a betakarítási munkák szempontjából. Az őszi árpa aratása a végéhez közeledik, a termőterület 98 százalékát takarították be július 13-ig. A termésátlag országos szinten 5,0 tonna/hektár.

Az őszi búza betakarítása 476 ezer hektáron, a termőterület 46 százalékán történt meg, a termésátlag 4,91 tonna/hektár, ami nem releváns, mert ez még nem egészen a fele az összterületnek. A kalászos gabona betakarítási mutatói sok helyen jellemzően a takarmány kategóriát jelentik. A fehérjeérték minőségi mutató paramétere nem éri el az EURO minőségi szintet. Ennek

oka, hogy a csapadékszegény időjárás miatt, a tápanyag-utánpótlási munkaműveletek után a növény a tápanyagot nem tudta kellőképpen hasznosítani.

A magborsó betakarítása 78 százalékos készenléti szinten áll, a termésátlag 2,55 tonna/hektár.

Az őszi káposztarepce betakarítását a termőterület 87 százalékán végezték el a gazdálkodók, ami országosan 9 ezer hektár.

A tarlóhántással is folyamatosan haladnak a gazdák, elősegítve ezzel a talajnedvesség tartalmának megőrzését és megakadályozva a tarló elgyomosodását, a gyommagvak elszóródását.

A betakarítási munkákkal ellentétben, a kukoricára kedvezőtlenül hat a nagy meleg és a kevés csapadék, a növény fejlődése hosszabb ideig is eltart, illetve termés kiesés is bekövetkezhet.

1. táblázat: Aratási helyzetkép 2015. július 13.

Növényfaj	Összes terület (ha)	Betakarított terület (ha)	Betakarított terület (százalék)
Őszi árpa	218 048	213 624	98
Őszi búza	1 038 764	475 897	46
Rozs	43 219	5 495	13
Tritikálé	129 492	31 769	25
Tavaszi árpa	88 159	13 039	15
Zab	47 330	950	2
Repce	206 635	178 931	87
Magborsó	22 450	17 571	78
Összesen:	1 794 097	937 276	52
Szalmabetakarítás	1 559 042	388 050	25
Tarlóhántás	1 794 125	337 575	19

Forrás: NAK

2014. évi tógazdasági és intenzív üzemi haltermelés

Az Agrárgazdasági Kutató Intézethez beérkezett és feldolgozott adatok szerint a 2014. évben a halastó művelési ágban 29 349 hektár tóterület volt a nyilvántartásban, ebből 24 033 hektáron folytattak haltermelést, ez az előző évihez képest 2 százalékkal kisebb terület. Az elmúlt évben 50 hektár új halastavat építettek és 697 hektár tóterületet rekonstruáltak.

A tógazdaságok és intenzív haltermelő üzemek bruttó haltermelése 21 807 ezer tonna volt 2014-ben. A magyarországi akvakultúrás haltermelés mintegy 80 százalékat évek óta ugyanaz a három régió adja: Észak-Alföld, Dél-Dunántúl és Dél-Alföld. A legtöbb halat Hajdú-Bihar, Csongrád, Somogy és Tolna megyében halászták le.

Az elmúlt tíz évben az étkezési halak termelésében csökkenő tendencia mutatkozik és csak 2011-ben volt 15 százalékos emelkedés. Étkezési célra szánt halat 2014-ben 15 364 tonnát termeltek, hasonlóan a megelőző évihez képest. Az étkezési ponty termelése azonban 7 százalékkal meghaladta a 2013. évit. A hektáronkénti szaporulat összesen 487 kilogramm, az 1 hektárra jutó pontyszaporulat 385 kilogramm volt.

Az akvakultúrás haltermelés a hazai fogyasztói szükségleteket teljes mértékben kiszolgálja. A magyarországi tógazdasági termelés fő halfaja a ponty, amely a piaci hal 67 százalékat teszi ki. A vízi növényzetet ritkító amur a lehalászás 4 százalékat, a planktonevő busa pedig 9 százalékat adta 2014-ben.

A tógazdaságokban 2014-ben a ragadozó halak termelt mennyisége 15 százalékkal kisebb volt az előző évinél. A csuka lehalászása 9, a fogassüllőé 19 százalékkal nőtt, a harcsaé pedig 25 százalékkal visszaesett.

A magyarországi halexport és -import az elmúlt évek tendenciáját követve mennyiségben és értékben is nőtt 2014-ben. Az export célországai jellemzően Ausztria, Németország (ragadozók), Románia (ponty) és Lengyelország (busa).

A precíziós (intenzív) rendszerben történő halgazdálkodás egyre inkább iparszerűvé válik és egyre nagyobb szerephez jut a tógazdálkodási halgazdálkodás mellett. Magyarországon 2014-ben 16 intenzív haltermelő üzem működött 17 telephellyel. A precíziós rendszerekben telephelyenként különféle halfajokat termelnek, de arra is van példa, hogy ugyanazon a telephelyen több halfaj termelésével foglalkoznak.

Az intenzív rendszerekben előállított hal mennyisége 3036 tonna, ebből az étkezési célra megtermelt mennyiség 2335 tonnát tett ki, ami 6 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi mennyiséget.

Az afrikai harcsa termelése terén Magyarország Európa élmezőnyébe tartozik. Mint a korábbi években, 2014-ben is ennek a halfajnak a termelése adja a hazai intenzív haltenyésztés 89 százalékat. Míg a tógazdasági termelőegységekben a ponty, a precíziós rendszerekben az afrikai harcsa az uralkodó halfaj. Az elmúlt években egyre több helyen tenyésztnek tokféléket, de a pisztrángfélék tenyésztése is feltörekvően van a zárt rendszerekben.

2. táblázat: A tógazdasági haltermelés főbb mutatói 2014-ben

Szektor	Üzemelő tóterület (ha)	Behelyezett anyag				Lehalászott anyag				
		Ponty	Növényevő	Egyéb	Összesen	Ponty	Növényevő	Ragadozó	Egyéb	Összesen
tonna										
Állami gazdálkodó szervezetek	4 054	765	303	31	1 099	1 981	556	55	82	2 673
Mezőgazdasági szervezetek	157	61	5		67	212	12	1	0	225
Halászati szervezetek	290	20	13	2	35	113	57	4	0	173
Horgászszervezetek	811	234	16	14	264	512	35	7	19	574
Más társas vállalkozások	15 814	4 217	624	152	4 993	10 706	1 801	270	449	13 225
Egyéb	2 909	463	87	53	603	1 482	282	46	91	1 901
Összesen:	24 033	5 760	1 049	251	7 060	15 005	2 742	382	642	18 771
2013. évi mutatók	24 608	5 648	918	278	6 844	14 882	2 985	446	760	19 073
2014/2013 (%)	97,7	102,0	114,2	90,4	103,2	100,8	91,9	85,7	84,5	98,4

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

Állatvágások a hazai vágóhidakon

A vágóhidak élőállat-vágása jelentősen emelkedett 2015 első negyedévében az egy évvel korábbi azonos időszakhoz képest. A levágott állatok száma a szarvasmarha esetében 7 százalékkal, a sertés és a baromfi esetében 14-14 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi első negyedévi szintet.

A vágóhidakon 24,4 ezer szarvasmarhát vágtak le 2015 első negyedévében, 6,6 százalékkal többet, mint 2014 azonos időszakában. A levágott állatok élősúlya 12,2 ezer tonna, vágósúlya 6,2 ezer tonna volt. Mind az élő-, mind a vágósúly 5,5 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit.

Vágósertésből 1 millió 117 ezer darabot vágtak le 2015 első negyedévében, 13,6 százalékkal többet,

mint a 2014. év azonos időszakában. A levágott állatok élősúlya összesen 127 ezer tonna (+14,2 százalék), vágósúlya 103 ezer tonna volt. A vágás volumene havi szinten is meghaladta az előző év első negyedévének értékeit. A sertésvágáson belül az anyakocák vágása meghaladta a 19 ezret, ami két százalékos emelkedés a 2014. január–márciusi időszakhoz képest.

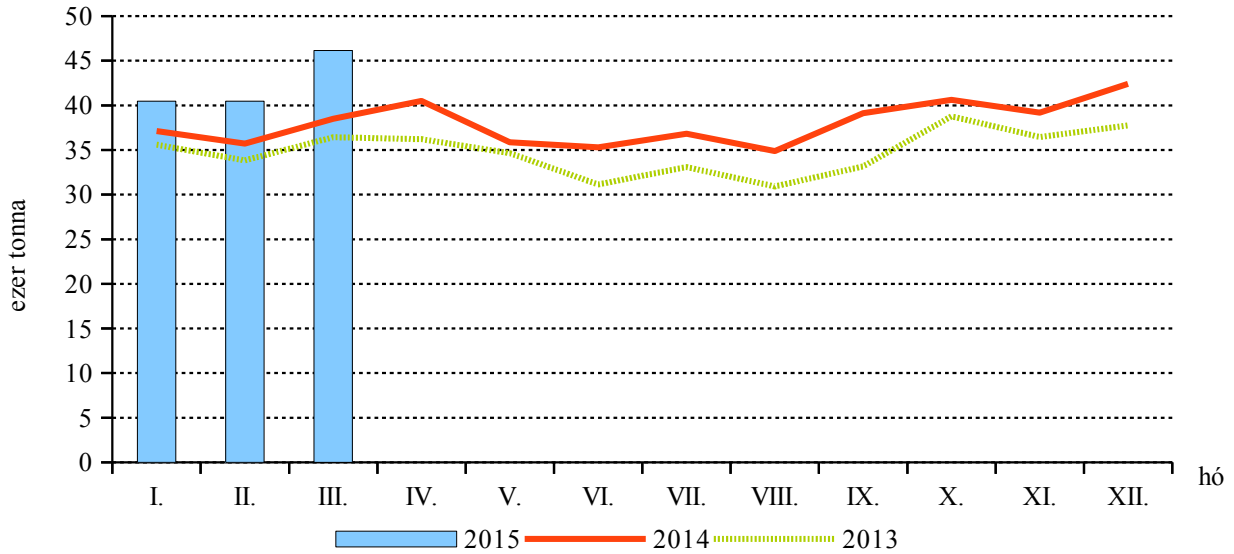
A levágott juhok száma meghaladta a 6 ezret 2015 első negyedévében, ami több mint másfélszerese volt a 2014. I–III. havi értéknek. Anyajuhból 1,4 ezret vágtak le és az élősúly elérte az 58 tonnát 2015 első három hónapjában.

3. táblázat: Élőállatok vágásának alakulása

Megnevezés	2015. január–március			2015. január–március/2014. január–március		
	darab	élősúly tonna	vágósúly tonna	darab	élősúly	vágósúly
Változás százalékban						
Szarvasmarha összesen	24 360	12 210	6 224	106,6	105,5	105,5
Sertés összesen	1 117 358	127 070	102 955	113,6	114,2	114,8
ebből: anyakoca	19 323	4 137	3 312	102,0	102,3	102,9
Juh összesen	6 230	218	98	154,2	144,2	141,2
Ló összesen	171	83	43	275,8	285,1	250,5
Vágóbaromfi összesen	47 079 522	141 773	112 967	112,5	111,4	112,4
ebből: csirke	37 012 215	88 027	70 954	114,4	115,8	117,9
tyúk és kakas	542 280	1 290	1 007	103,9	100,9	104,4
liba	343 926	2 381	1 722	67,5	66,7	64,0
kacsa	7 506 804	26 178	20 392	108,8	111,0	110,5
pulyka	1 674 297	23 898	18 891	106,6	104,6	104,1

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

1. ábra: A vágóhidak sertés vágása élősúlyban (2013–2015)

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

Baromfiból 47,1 milliót vágtek 2015 első negyedévében, 5,2 millióval többet (+12,5 százalék), mint 2014 azonos időszakában.

A levágott baromfi 79 százaléka csirke volt, amiből 37 milliót vágtek, 4,7 millióval többet, mint az előző év első negyedévében. A baromfivágáson belül a pulykák (darabszám) aránya 4, a kacsáké 16, a libáké 1 százalék volt a 2015. I–III. havi időszakban.

Vágótyúkból és kakasból 542 ezret vágtek 2015 első negyedévében, ami 4 százalékos növekedés az előző év azonos időszakához viszonyítva. Vágókacsából 7,5 milliót, libából 344 ezret vágtek a tárgyidőszakban. A levágott kacsák száma 9 százalékkal emelkedett, míg a libavágás 33 százalékkal csökkent 2014 első negyedévéhez képest. Pulykából 1,7 milliót vágtek 2015. január–márciusban, 104 ezerrel (+6,6 százalék) többet, mint a bázisidőszakban.

Termelői és feldolgozó értékesítési árak

Látványos „árrally” vette kezdetét a búza piacon 2015. június utolsó hetében. A terményt 18 százalékos heti áremelkedést követően 226 dollár (USD)/tonna szinten jegyezték a legközelebbi lejáratra a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) június 30-án, annak ellenére, hogy a Nemzetközi Gabonatanács (IGC), valamint az USA agrárminisztériuma (USDA) egyaránt a 2014/2015. gazdasági évi rekordot megközelítő

termelésre számít világszinten a 2015/2016. évi szezonban. Noha a prognózisok egyelőre nem tükrözik a főbb búzatermelő országok kedvezőtlen időjárása miatti félelmeket, az árupiacokon érezhető hatást váltottak ki június második felében. Az USA-ban az El Niño időjárási jelenséget kísérő heves esőzések a síksági területeken hátráltatják a búza betakarítását és kedvezőtlenül érintik az állományok állapotát is. Az Európai Unióban, Oroszországban és Kanadában ugyanakkor a szárazság miatt aggódnak a termelők. Ausztráliában is attól tartanak, hogy az El Niño negatívan befolyásolhatja a kontinens 2015/2016. gazdasági évi búzatermelését.

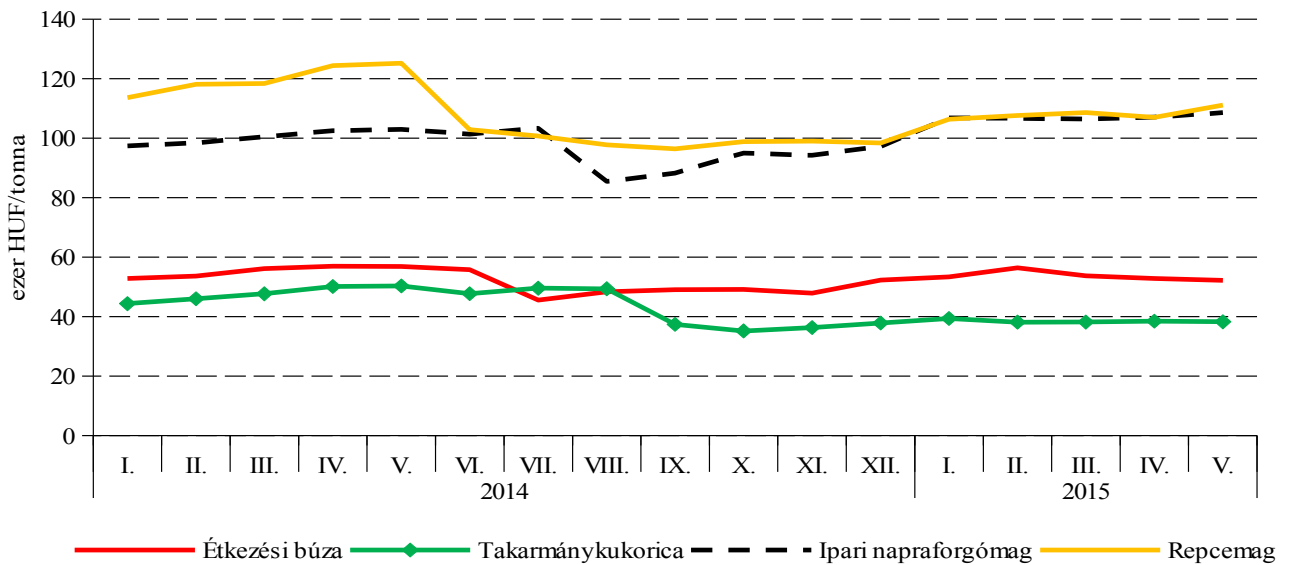
A világtörzsi hatások az európai piacra is begyűrűztek, amit az euró árfolyamának görögországi válság miatti gyengülése csak fokozott. A párizsi árutőzsdén (Euronext/MATIF) 201 euró/tonnára nőtt a búza front-havi kurzusa 2015. június 30-án. Noha Magyarországon az ötéves átlagnál nagyobb termésre van kilátás, a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában a búza kurzusa követte a nemzetközi trendet június utolsó napjaiban: az újtermésű malmi búza legközelebbi lejáratra szóló jegyzése 49,5 ezer forint/tonnára, a takarmánybúzáé 46 ezer forint/tonnára erősödött. Ugyanakkor az étkezési búza áfa és szállítási költség nélküli termelői ára az év első öt hónapjában 3 százalékkal volt alacsonyabb az előző év azonos periódusához viszonyítva az AKI PÁIR adatai szerint.

A repcemag fronthavi jegyzése 14 havi csúcsra tört a párizsi árutőzsdén 2015. június 30-án. A szójababét jócskán felülmúló 397 euró/tonna körüli árszint kialakul

lását a szójabab jegyzésének emelkedése és az uniós termelők visszafogott eladási hajlandósága mellett az is ösztönözte, hogy a világ legnagyobb repcemagtermelőjeként számon tartott Európai Unióban a korábban prognosztizáltnál mégis kevesebb lehet a 2014. évi termés. Az EU Gabonakereskedőinek Szövetsége (CO-CERAL) ugyanakkor a kedvezőtlenül száraz időjárás terméscsökkenő hatása miatt a tavalyinál 4 százalékkal kisebb területről (6,4 millió hektár) 11,3 százalékkal kevesebb, azaz 21,4 millió tonna repcemagtermést valószínűsít az idén.

A magas európai áraknak további támaszt adott, hogy Kanadában, az interkontinentális árutőzsdén (ICE) egyéves csúcsra emelkedett a canola jegyzése június utolsó napjaiban. A világpiacon a magyarországi piacra is begyűrűztek, és az augusztusi szállítású repcemagot tonnánként 115 ezer forintot jegyezték a BÉT-en 2015. június 30-án. Jóllehet a fizikai piacon is megfigyelhető a termelői ár emelkedése 2015 első öt hónapjában, az átlagos árszint egyelőre 9 százalékkal alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál az AKI PÁIR adatai szerint.

2. ábra: A főbb gabonafélék és olajmagok termelői ára Magyarországon (2014–2015)

Forrás: AKI PÁIR

Az Európai Unióban a vágósertés termelői ára 2015 januárjában csökkent, majd áremelkedés jellemezte az uniós sertéspiacot egészen április végéig. A sertés felvásárlási ára az év első öt hónapjában átlagosan 13,4 százalékkal maradt el 2014 azonos időszakának szintjétől. A magyarországi sertésárak az előző évekhez hasonlóan az idén is követték a közösségi árak tendenciáját. A belföldi termelésből származó sertés termelői ára az egy évvel korábbinál 11 százalékkal volt alacsonyabb, 424 forint/kilogramm hasított súly árat fizettek a vágóhidak 2015 első öt hónapjában. A hízósertés kínálata az EU más tagországaiból vásárolt alapanyaggal egészült ki. Az importból származó sertések vágóhídi belépési ára 2015. január–május között 2 százalékkal volt alacsonyabb a Magyarországon termelt sertések felvásárlási áránál. A lipcsei árutőzsdé jegyzései alapján az év harmadik negyedében a sertés felvásárlási árának kismértékű emelkedésére lehet számítani.

A Budapesti Nagybani Piacon számos zöldség- és gyümölcsfajból megjelent az idej betakarítású termék

a 12–26. héten. A tölteni való édes paprika kivételével – amelynek termelői ára 1 százalékkal csökkent – a zöldségfélék termelői ára emelkedett a vizsgált időszakban az elmúlt év azonos heteihez képest. A csomós kiszerelésű sárgarépa termelői ára a tavalyi szintet 8 százalékkal, a gömb típusú paradicsomé 12 százalékkal haladta meg a megfigyelt periódusban. Magyarországon a 2014. évihez képest két héttel később, a 16. héten kezdődött a spárgaszézon. A spárga termelői ára 17 százalékkal emelkedett a vizsgált időszakban. A hazai spárgatermés 90 százalékat Németország, Ausztria, Svájc és a skandináv országok vásárolják. A belföldi kígyóborka márciustól van jelen a Budapesti Nagybani Piacon. A felhozatal folyamatos bővülése az árak csökkenését és a spanyolországi termék kiszorítását eredményezte a 17. héttől. A kígyóborkát a tavalyinál 25 százalékkal magasabb áron értékesítették a jelzett hetekben. A zöldségfélék közül a fejes saláta átlagára emelkedett a legnagyobb mértékben, az előző évi azonos periódusához képest 29 százalékkal (138 forint/da-

rab) nőtt a 12–26. héten. Az olaszországi termék a 13. héttől tűnt el a kínálatból.

A hazai szamóca a tavalyinál alacsonyabb, 1500 forint/kilogramm körüli termelői áron jelent meg a Budapesti Nagybani Piacon a 17. héten, a bőséges mennyiségben kínált görögországi és spanyolországi termékek mellett. Az átlagos termelői ár a 2014. évinél 11 százalékkal volt alacsonyabb (1009 forint/kilo-

gramm) a vizsgált időszakban. A friss szamóca behozatala 26 százalékkal, 777 tonnára esett vissza 2015 első negyedévében az előző év azonos időszakában importált mennyiséghez viszonyítva. A belföldi cseresznye az idén a 21. héten jelent meg a kínálatban. A hazai cseresznye termelői ára a 12–26. hét átlagában az elmúlt évinél 38 százalékkal volt magasabb (671 forint/kilogramm) 2015-ben.

4. táblázat: **A fontosabb mezőgazdasági termékek termelői ára**

Megnevezés	Mértékegység	Ár		Változás (százalék)
		2014. január–május	2015. január–május	
Étkezési búza	HUF/tonna	55 457	53 903	97,2
Takarmánykukorica	HUF/tonna	47 171	38 541	81,7
Napraforgómag (ipari)	HUF/tonna	100 270	106 989	106,7
Repcemag	HUF/tonna	118 878	108 087	90,9
Vágósertés (valamennyi kategória)	HUF/kg hasított meleg súly	474,0	423,7	89,4
Vágócsirke	HUF/kg élősúly	276,1	262,3	95,0
Nyers tehéntej	HUF/kg	107,8	85,4	79,3

Forrás: AKI PÁIR

5. táblázat: **Néhány termék feldolgozói értékesítési ára**

Megnevezés	Mértékegység	Ár		Változás (százalék)
		2014. január–május	2015. január–május	
Finomliszt	HUF/kg	77,8	78,7	101,1
Napraforgóolaj, palackozott	HUF/liter	245,3	236,2	96,3
Sertéscomb, csont nélkül	HUF/kg	935,4	865,6	92,5
Friss csirke egészben	HUF/kg	502,8	479,5	95,4
Étkezési tojás	HUF/darab	23,6	21,1	89,5
2,8% zsírtartalmú 1 l-es polytej	HUF/liter	158,1	144,3	91,3
2,8% zsírtartalmú 1 l-es dobozos tej	HUF/liter	166,2	151,8	91,4
Trappista sajt	HUF/kg	1 277,3	1 016,7	79,6

Forrás: AKI PÁIR

6. táblázat: Néhány belföldi termesztésű zöldség és gyümölcs termelői ára a Budapesti Nagyban Piacon

Megnevezés	HUF/kg		
	2014. 12–26. hét	2015. 12–26. hét	Változás (százalék)
Szamóca	1 125	1 009	89,7
Cseresznye	487	671	137,8
Paradicsom (gömb)	417	469	112,5
Paprika (tölteni való édes)	594	588	99,0
Sárgarépa (HUF/csomó)	175	189	108,0
Kígyóuborka	241	301	124,9
Zöldborsó	297	323	108,8
Fejes saláta (HUF/darab)	107	138	129,0
Spárga (fehér és zöld)	724	852	117,7

Forrás: AKI PÁIR

7. táblázat: Néhány haltermék bruttó fogyasztói ára 2015. 30. héten

Megnevezés	Fogyasztói piacok							Kereskedelmi láncok (árfelmérés: július 21.)		
	Bp. Fővám tér	Bp. Lehel tér	Kecskemét	Pécs	Székesfehérvár	Győr	Debrecen	Auchan-Budaörs	Tesco-Budaörs	Metro-Budaörs
Élő										
ponty	1 100	1 050	950	1 150	–	1 100	1 199	1 199	1 199	1 015
pontyszelet	1 800	1 680	2 000	1 750	–	1 810	1 900	1 879	1 299 ^{b)}	1 577
Friss										
bőrös afrikai harcsa filé	2 800 ^{a)}	2 700	2 400	–	–	2 330	2 799	1 989	1 999	2 158 ^{a)}
busa törzs	–	1 200	950	990	–	999	1 400	998	999	1 192
busa szelet	900	1 100	750	990	–	1 200	1 400	1 098	1 099	1 319
lazac filé	4 900	4 800	3 500	–	–	4 445	4 599	3 499 ^{b)}	3 949	3 682

^{a)} nyüzött ^{b)} akciós ár

Forrás: AKI

8. táblázat: **Mezőgazdasági ráfordítások árindexei és az agrárrolló**

az előző év azonos időszaka = 100 százalék

Megnevezés	2013	2014	2015
	január–március		
Vetőmag	105,8	103,3	103,7
Energia	98,8	96,7	87,9
Műtrágya	97,7	92,0	105,4
Növényvédő szerek	103,3	101,1	102,5
Állatgyógyászat	105,1	101,4	103,5
Takarmány	127,1	83,1	93,2
Mezőgazdasági termékek termelői árindexe	116,8	88,4	92,1
Mezőgazdasági ráfordítások árindexe	107,6	95,0	98,1
Agrárrolló (termelői árindex/ráfordítások árindexe)	108,6	93,1	93,9

Forrás: KSH

Külkereskedelem

A mezőgazdasági- és élelmiszer-ipari termékek kivitelének értéke 1971 millió eurót, behozatalának értéke 1222 millió eurót tett ki 2015 első negyedében. Az agrár-külkereskedelem aktívuma 749 millió euró volt, 70 millió euróval kevesebb, mint 2014 első negyedében. A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek exportértéke 0,6 százalékkal mérséklődött, importértéke 5,0 százalékkal nőtt 2015 első három hónapjában, az egyenleg 8,5 százalékkal elmaradt a 2014 első negyedévi értéktől.

A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek exportvolumene 5,8 százalékkal bővült, az import volumene 4,0 százalékkal csökkent 2015 első negyedében, az exportárindex 6,1 százalékkal mérséklődött, az importárindex 9,3 százalékkal emelkedett. A cserearány mutató értéke 0,86, azaz az agrár-külkereskedelem cserearányai romlottak 2015 első negyedében.

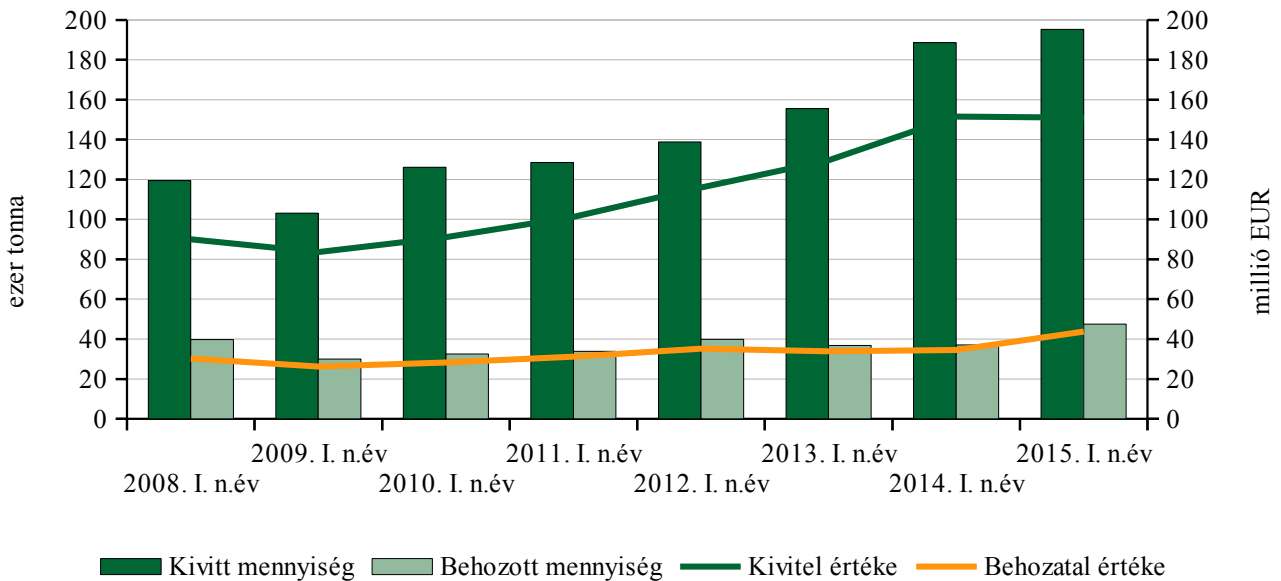
A nemzetgazdasági export 7,7 százalékkal, az import 5,7 százalékkal emelkedett. A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek részesedése a teljes nemzetgazdasági exportból 2015 első negyedében 8,8 százalék, az importból 6,2 százalék volt.

Agrár-külkereskedelmünk erősen Európa-centrikus, a forgalom 95 százalékát európai országokkal bonyolít-

tottuk le 2015 első negyedében is. Természetesen az Európai Unió belső piaca meghatározó, részesedése az agrár-külkereskedelmi forgalomból 86 százalék volt 2015 első három hónapjában. Az EU az exportértékből 83 százalékkal, az importértékből 92 százalékkal részesedett. Az exportérték az előző évi szinten maradt, az importérték 5 százalékkal emelkedett, az 510 millió euró egyenleg 11 százalékkal alacsonyabb, mint a bázis-időszakban volt. Az EU-15 országaiba irányuló exportunk értéke 0,5 százalékkal nőtt, az új tagországokba szállított agrártermékek értéke (-2 százalék) nem érte el az egy évvel korábbit. A régi tagországokból érkező import 3 százalékkal, az új tagállamokból érkező import 8 százalékkal bővült.

Magyarország legfontosabb export- és importpartnerének köre azonos. A legnagyobb agrár-külkereskedelmi forgalmat 2015 első negyedében a következő országokkal realizálta: Németország, Románia, Olaszország, Ausztria, Hollandia, Szlovákia, Lengyelország, Franciaország és Csehország. Az agrárexport értékének 70 százalékát tíz EU-tagország piacán történő értékesítés révén érte el 2015 első negyedében, és ugyancsak tíz EU-tagországból érkezett a teljes agrárimport negyötöd része.

3. ábra: Az agrár-külkereskedelem alakulása és részesedése a nemzetgazdaság teljes exportjából és importjából (2008–2015)

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

A műtrágya-értékesítés alakulása 2015 első negyedében

A műtrágya-forgalmazók 527 ezer tonna műtrágyát értékesítettek közvetlenül a mezőgazdasági termelők részére 2015 első negyedében. Az értékesített mennyiség 7 százalékkal elmaradt az egy évvel korábitól. Az árak 5 százalékkal emelkedtek, így a műtrágya-értékesítés 46 milliárd forint nettó árbevétele csak 2 százalékkal volt kevesebb, mint 2014 első negyedében.

A mezőgazdasági termelők által 2015 első negyedében vásárolt műtrágya nitrogén-foszfor-kálium (NPK) hatóanyag tartalma 166 ezer tonna volt, 13 ezer tonnával, 7 százalékkal maradt el az egy évvel korábitól. A nitrogén-hatóanyagtartalom 6 százalékkal, a foszfor-hatóanyagtartalom 15 százalékkal, a kálium pedig 10 százalékkal volt kevesebb, mint egy évvel korábban. Az NPK hatóanyagok megoszlása 2015 első negyedében azonos volt a 2014 első negyedével.

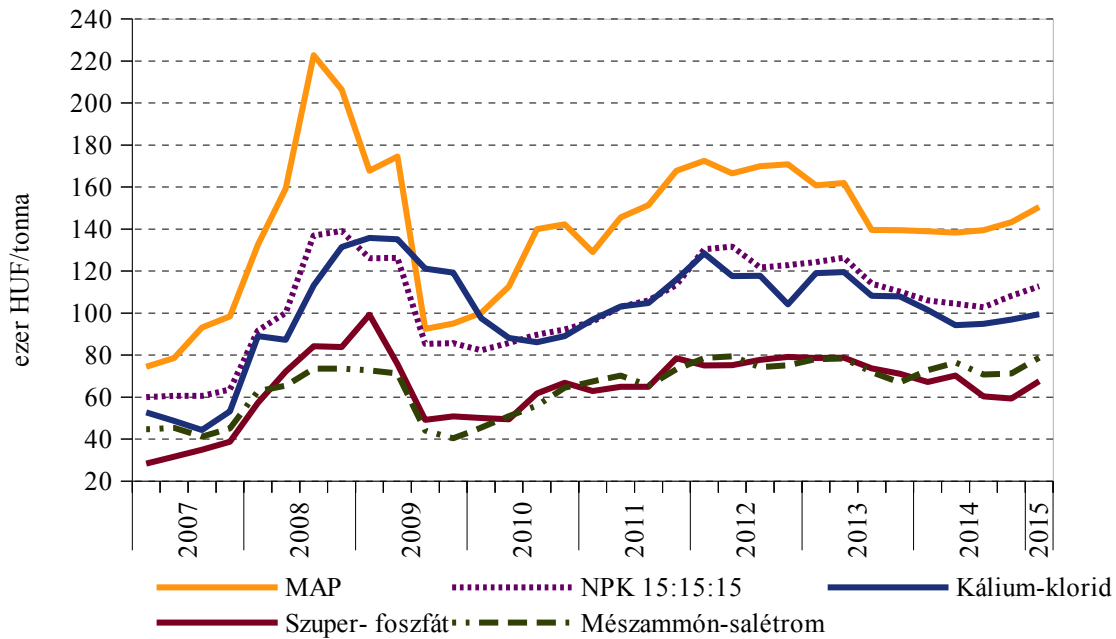
A KSH tájékoztatása szerint a mezőgazdasági termelők árak szintje 7,9 százalékkal, a termelés ráfordításainak árszintje 1,9 százalékkal csökkent 2015 első negyedében az előző év első negyedéhez viszonyítva. A növényi termékek termelői ára 8,4 százalékkal,

az élő állatok és állati termékek ára 7,3 százalékkal maradt el az egy évvel korábitól. Az árcsökkenés különösen a gabonafélék (-10,9 százalék), a burgonya (-33,7 százalék) és a gyümölcsfélék (-19,5 százalék) esetében volt erős.

A termeléshez közvetlenül használt anyagok körében az energia ára csökkent a legnagyobb mértékben, 12,1 százalékkal, a takarmányok ára pedig 6,8 százalékkal volt alacsonyabb, mint a bázisidőszakban. A műtrágya ára viszont 5,4 százalékkal magasabb volt 2015 első negyedében, mint az előző év azonos időszakában. A vetőmag ára 3,7 százalékkal, a növényvédő szerek ára pedig 2,5 százalékkal emelkedett a bázisidőszakhoz mérten.

A fontosabb műtrágyák ára kisebb-nagyobb mértékben emelkedett a múlt év negyedik negyedéhez képest. A szuper-foszfát ára 14 százalékkal, a MAS ára 11, a MAP 5, az NPK15-15-15 4 százalékkal, a kálium-klorid átlagára pedig 3 százalékkal volt magasabb 2015 első negyedében, mint 2014 negyedik negyedében. 2014. első negyedéhez viszonyítva, a kálium-klorid ára 2 százalékkal mérséklődött, a szuper-foszfát átlagára az egy évvel korábbi szinten alakult. A MAP és a MAS átlagára 8 százalékkal, míg az NPK15-15-15 átlagára 6 százalékkal emelkedett 2014 első negyedéhez képest.

4. ábra: Néhány fontosabb műtrágya áfa nélküli átlagárának alakulása negyedévenként (2007–2015)

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

Növényvédő szerek értékesítése 2014-ben

A mezőgazdasági termelés ráfordításai közül az egyik legnagyobb költség tényező a növényvédő szerek használatából adódik. Mivel 2014-ben sok volt a csapadék, a növényvédő szerek forgalma a végfelhasználók felé jelentősen, mintegy 24 százalékkal emelkedett az előző évihez képest. A nedves klíma, az országosan nagy területet érintő tartós talajnedvesség, az ezekkel együtt járó elhúzódó betakarítás, illetve a növények vegetatív fejlődésének lassulása mind ahhoz vezetett, hogy a gombaölő szerek forgalma 21 százalékkal, míg az egyéb szerek iránti érdeklődés 66 százalékkal magasabb volt 2014-ben, mint egy évvel korábban. A rovarölő szerek megnövekedett értékesítésére a 2013–2014 telére jellemző enyhe időjárás és viszonylag kevés csapadék ad magyarázatot. Ebből a szercsoportból

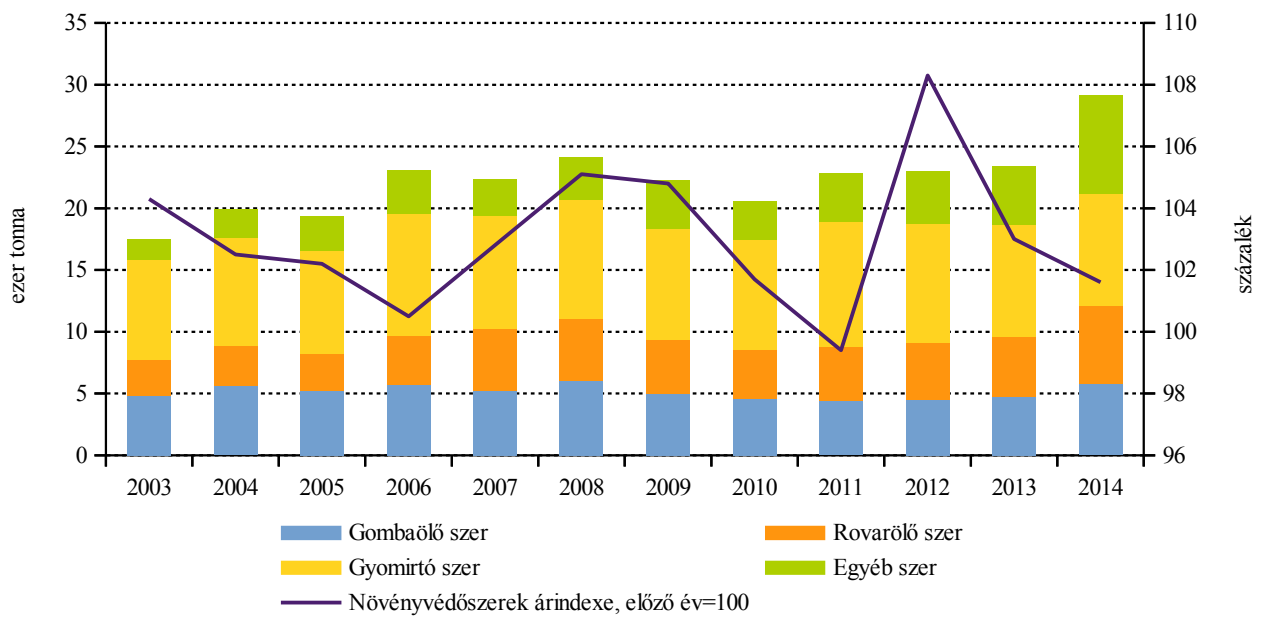
32 százalékkal több fogyott a tárgyévben, mint egy évvel korábban.

A szántóföldi növények hozamai kedvezően alakultak 2014-ben, csak néhány növénykultúra esetében kényszerültek a gazdák a termőföldön hagyni a be nem takarított növényt és azt a későbbiekben, a tarlóhántás alkalmával visszaforgatni a talajba.

Az elmúlt egy évtized növényvédőszer-forgalmát tekintve megállapíthatjuk, hogy a gazdasági válság kezdetéig, 2008-ig a felhasználás folyamatosan növekedett, majd két éven keresztül csökkent a kereslet. 2011-től újra fellendült a kemikáliák iránt az igény, ekkor a forgalom megint meghaladta a 2009. évi szintet. Az elmúlt három év forgalmát mérsékelt emelkedés jellemezte, 2014-ben azonban a környezeti hatások miatt jócskán megugrott a felhasználás.

A termelőknek értékesített növényvédő szerek mennyisége 2014-ben meghaladta a 29 ezer tonnát, értéke pedig elérte a 105 milliárd forintot.

5. ábra: Növényvédő szerek értékesítésének alakulása Magyarországon (2003–2014)

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

Mezőgazdasági gépforgalmazásunk piaci helyzete

Az Európai Mezőgazdasági Gépkereskedők Szövetségének előrejelzése szerint 7 százalékkal csökkenhet a mezőgazdasági gépek eladása Európában 2015-ben. A csökkenést elsősorban az okozhatja, hogy Franciaországban és Németországban szűkül a piac. E két ország az uniós mezőgazdasági gépterítés 35 százalékát adja.

Az utóbbi időben a szántóföldi növénytermesztés mellett már a kertészeti kultúrák gépesítésében és az állattenyésztésben is jelentős beruházások valósultak meg. A mezőgazdasági gépkereskedelem szempontjából sikeres 2014-es év után 2015 első negyedében csökkent a forgalom. A hazai mezőgazdasági gépberuházások összértéke 20,4 milliárd forintot tett ki a 2015. január-márciusi időszakban, ami 6 százalékkal kevesebb, mint az előző év azonos időszakában. Az alkatrész-értékesítés 8,3 milliárd forint volt 2015. első negyedében, 24 százalékkal haladta meg a 2014. első negyedévi értéket.

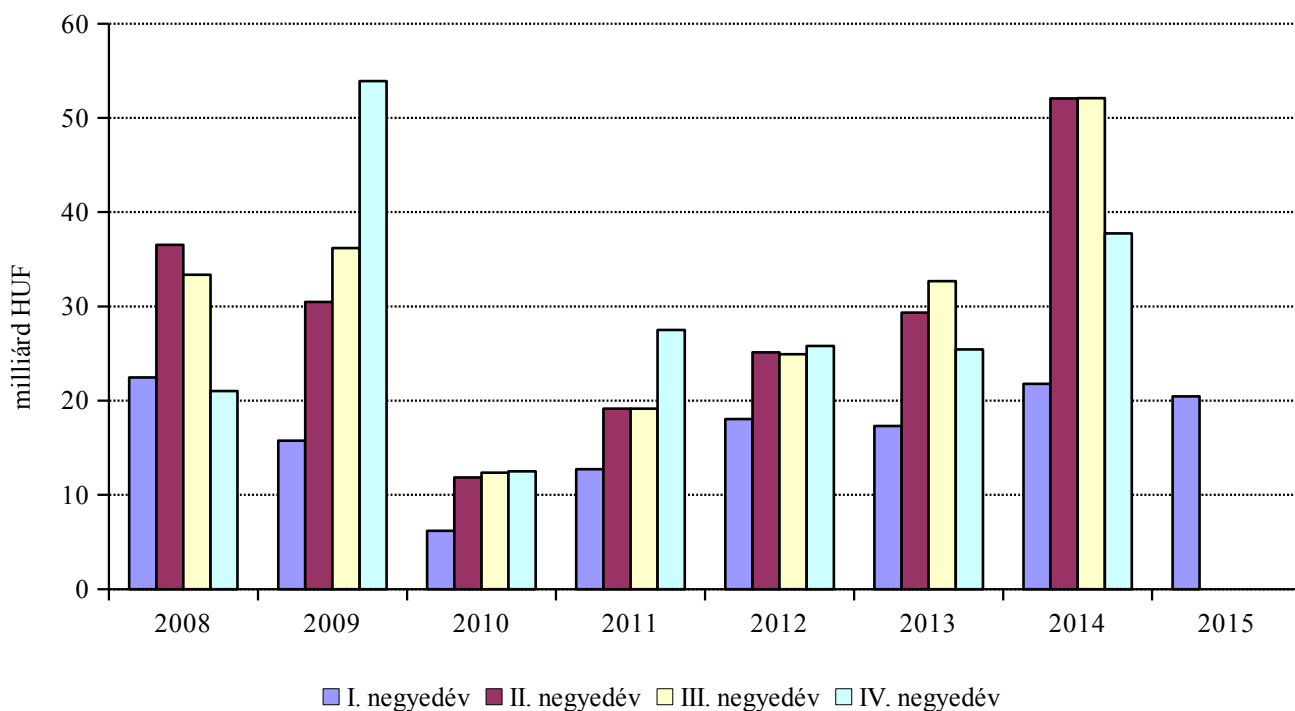
Az erőgépek közül a traktoroknál és a magajáró rakodóknál 16, illetve 19 százalékkal csökkent a forgalom a 2015. január-márciusi időszakban. A 2014.

első negyedévi 575 traktorral szemben 468-at értékesítettek az idén márciusig a gépforgalmazók. Önjáró rakodókból 46 darab került a gazdálkodókhoz. A gabonakombájnok iránti kereslet azonban élénkült, több mint két és félszer annyi arató-cséplő gépet adtak el a gépkereskedők, mint egy évvel korábban.

A munkagépek értékesítése összességében csökkent. A talajművelő gépek iránti kereslet 18, a vető- és ültetőgépeké 32, a növényvédő gépek kereslete pedig 45 százalékkal esett 2015. első negyedében. A talajművelő gépeknél az ekék, a talajmarók és a szántóföldi kultivátorok kivételével valamennyi kategóriában csökkentek az eladások. A legnagyobb mértékben a szárazúzó, rézsúkaszák értékesítése zuhant (-56 százalék), viszont ekékből 56 százalékkal többet adtak el az idén márciusig, mint egy évvel korábban. Gabonavető gépekből 40-et, a kukoricavető gépekből 139-et értékesítettek 2015 első negyedében a 2014. első negyedévi 48, illetve 209 darabbal szemben.

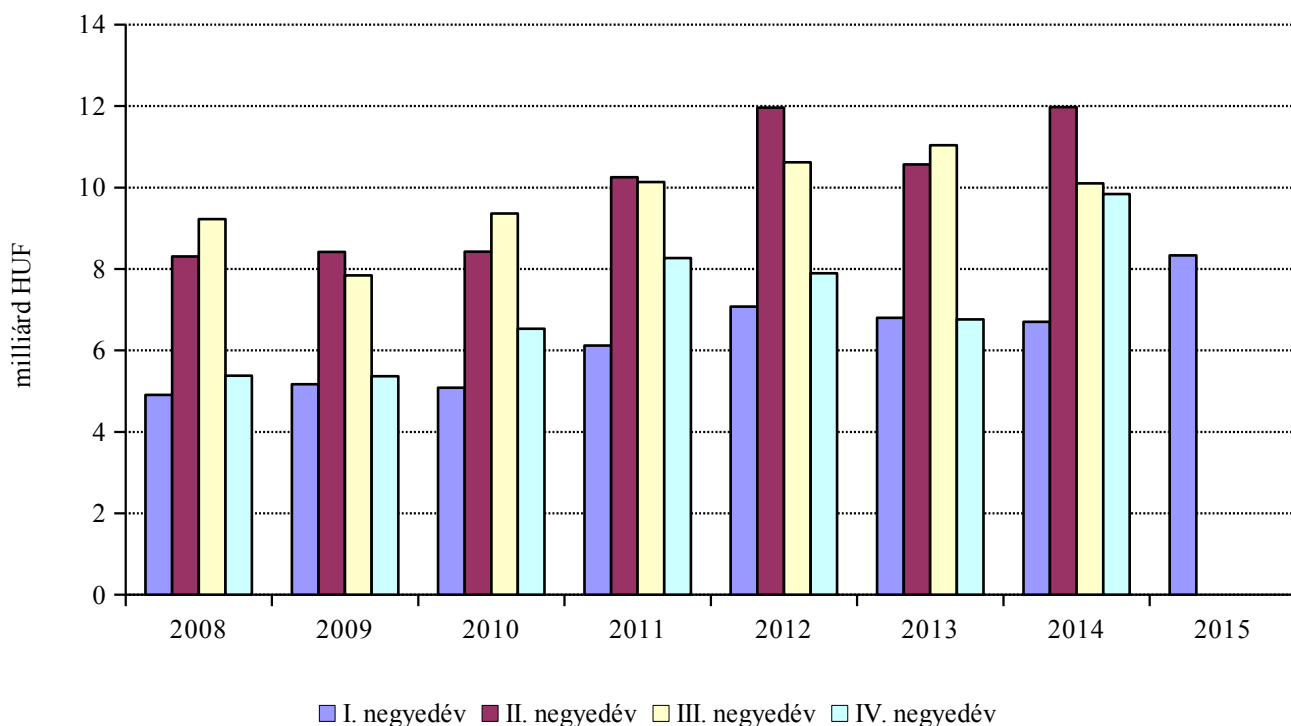
Szállítójárművekből és bálázókból az egy évvel korábbi szinten alakult az értékesítés, az idén márciusig 88 darab pótkocsi talált gazdára. A szalasztakarmány-betakarítók eladása mérsékelten csökkent, a fűkaszákból 75-öt, rendezelőkből, rendsodrókból, rendterítőkből pedig 58 darabot értékesítettek 2015 első három hónapjában.

6. ábra: A mezőgazdasági géptértékesítés alakulása (2008–2015)

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

9. táblázat: A mezőgazdasági gépkatrész-értékesítés alakulása (2008–2015)

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

II. Mi történt az agrárgazdaságban?

A második fejezetben az elmúlt három hónap főbb agrárgazdasági híreit közöljük egy-egy bekezdés erejéig.

A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek orosz importkorlátozásának meghosszabbítása

Oroszország 2015. június 24-én jelentette be, hogy 2016 augusztusáig meghosszabbítja az egyes európai uniós országokból származó élelmiszerek importjára vonatkozó korlátozásokat az ukrajnai konfliktus miatt. Oroszország kijelentette, hogy nemcsak az időszakot tolja ki, hanem újabb termékekre is elrendelheti a behozatali tilalmat. A behozatali tilalom különösen a tej-, a hús-, valamint a zöldség- és gyümölcssektor termelőit érintette hátrányosan az EU-ban. Az uniós Oroszországra irányuló mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termék-exportja a 2013 augusztusa és 2014 áprilisa közötti időszakban még 8,6 milliárd euró volt, ez a 2014 augusztusa és 2015 áprilisa közötti időszakban több mint 40 százalékkal, 5,0 milliárd euróra csökkent. Az orosz importtilalom legnagyobb mértékben a litván, lett, észt, finn, lengyel, dán, holland és német kivitel érintette.

Forrás: AGRA FACTS

Elszigetelt BSE-eket Írországban

Az ír hatóságok megerősítették, hogy egy kergemarhakór (BSE-Bovine Spongiform Encephalopathy) gyanújával vizsgált, öt éves tejelő tehén végleges eredményei pozitívak lettek. Az eset miatt Írország BSE-kockázat szerinti besorolása szabályozott kockázatúvá válik, annak ellenére, hogy nemrég kapták meg az elhanyagolható kockázatú minősítést az Állat-egészségügyi Világszervezettől (OIE). A nemzetközi marhahúspiacra (USA, Japán) várhatóan nem lesz hatással ennek az elszigetelt esetnek a nyilvánosságra hozatala. A gazdaságban, ahol a fertőzött állatot tartották, a potenciálisan fertőzésnek kitett állatokat leölték és megsemmisítették. A farmra a hús- és csontliszt-készítményeket beszállító takarmánygyártókat is vizsgálták a hatóságok, de minden vizsgálat negatív eredménnyel zárult.

Forrás: AGRA FACTS

A megújuló energia és a bioüzemanyagok használata

Az EU összességében jó úton halad, hogy 2020-ban a közösségben felhasznált energia 20 százalékát megújuló forrásokból fedezze: a megújuló energia részaránya 15,3 százalékot ért el a 28 tagországban 2013-ban.

A bioüzemanyagok felhasználásának elterjedése ugyanakkor lassabb a tervezettnél. Különösen a fejlett, a legnagyobb szennyezőanyag-megtakarítást kínáló bioüzemanyagok gyártása és felhasználása mutat nagy elmaradást a korábban remélthez képest, ami a szabályozó politikák bizonytalanságával magyarázható. A közlekedésben 5 százalék feletti megújulóenergia-résarányt 14 tagország, köztük Magyarország jelentett 2013-ban. Az Európai Parlament és a Tanács megállapodásra jutott abban, hogy a terményekből előállított bioüzemanyagok legfeljebb 7 százalékpontig számolhatók el a megújuló energia közlekedési célú felhasználására kitűzött 10 százalékos (2020) célértékben. Az utóbbi évek tapasztalatai alapján a mezőgazdasági termények árai és a bioüzemanyagok termelése, illetve felhasználása közötti összefüggés meglehetősen gyengének tűnik a korábbihoz képest.

Forrás: AGRA FACTS

Az EU élelmiszer-hulladék 30 százalékkal csökkenhet a következő évtizedben

Az Európai Parlament július 9-ei ülésén elfogadta az „Erőforrás-hatékonyság: elmozdulás a körkörös gazdaság felé” című jelentéstervezetet. Kötelező érvényű célszámokat tűztek ki a hulladék keletkezésének megakadályozására. A települési hulladék újrahasznosítása 70 százalékos, a csomagolás újrahasznosítása 80 százalékos lehet 2030-ra. A tengeri hulladék 50 százalékkal, az élelmiszer-hulladék 30 százalékkal csökkenhet 2014 és 2025 között. A jelentés sürgeti, hogy 2020-ra szigorúan korlátozzák a nem újrahasznosítható és biológiailag nem lebomló hulladékok elégetését, és szüntessék meg támogathatóságát.

Forrás: Európai Bizottság

FAO–OECD: középtávú piaci kilátások

Az ENSZ Élelmiszerügyi és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) projekciója szerint a gabonafélék ára várhatóan enyhén csökken a 2015–2024 közötti időszakban, miután rekordszintet ért el az előző években. A búza globális termelése 12 százalékkal emelkedhet a jelzett periódusban, ami elmarad az előző évtizedben tapasztalt növekedési ütemtől.

A mezőgazdasági kibocsátás növekedése legnagyobb részt a fejlődő országokból, különösen Ázsiából és Latin-Amerikából származhat. A fejlődő országok a jövedelmek emelkedésével várhatóan több húst fognak fogyasztani. A hús keresletének növekedésével a szójabab termelése elsősorban Brazíliában nőhet. Az alacsonyabb takarmányárak hatására javulhat a hússzektor jövedelmezősége. A baromfihús fogyasztása meghaladhatja a sertéshúsét. A mezőgazdasági termékek ára előreláthatóan csökken a következő tíz évben, de a 2000-es évek eleji szint fölött marad.

Forrás: FAO-OECD

Cukorpiaci árfigyelő rendszer az EU-ban

A Cukor Szakértői Csoport 2015. június 25-i ülésén a tagállamok részéről felmerült az igény, hogy 2017. szeptember 30-a, azaz a kvótarendszer megszűnése után hozzanak létre egy új cukorpiaci árfigyelő rendszert, aminek megvalósítását az EU vezetői fontolóra veszik. A tagállamok azt a javaslatot fogadták el, hogy az adatokat 2017 októberétől az Európai Bizottság gyűjtse.

Forrás: Európai Bizottság

Szerbia EU-csatlakozási felkészülése

A szerb európai integrációs felkészüléshez nyújtott segítséget Magyarország. A két ország szakértői együttműködésének kiemelt témái voltak a kistermelői támogatások, a halászati politika, a nemzeti méhészeti program, az élelmiszervédjegyek, és az EU-integrációs folyamatok. A földművelésügyi tárca folytatni kívánja a magyar és szerb egyetemek közötti sikeres együttműködést. A földművelésügyi tárca a Duna menti szója nyilatkozat keretében tovább kívánja erősíteni az együttműködést Szerbiával, a GMO-mentes termékek előállít-

tása terén. Az állattenyésztés vonatkozásában Magyarországról a szaporítóanyag-exportban vannak újabb lehetőségek a szerb piacon. A természetvédelem tekintetében kiemelt téma a Mura–Dráva–Duna bioszféra-rezervátum bővítése, amiben Szerbia is partner országgént vesz részt.

Forrás: Földművelésügyi Minisztérium

Milliárdokból javítják a tenyészkocák és a süldők tartási körülményeit

Júliustól igényelhető a tenyészkoca állatjóléti támogatás. A tenyészkoca állatjóléti támogatás I. tárgynegyedéves kifizetését az MVH azon ügyfelei igényelhetik, akik rendelkeznek a 2015/2016-os támogatási évre vonatkozó támogatási kérelmet jóváhagyó határozattal.

A vonatkozó 37/2015. (III. 13.) számú MVH Közlemény és a kitöltést elősegítő Segédlet elérhető a www.mvh.gov.hu weboldalról. Az intézkedés célja vissza nem térítendő támogatás nyújtása az előírásokon túlmutató, jobb tartási körülmények biztosításához a tenyészkoca, illetve a tenyésztésbe fogott süldő tartása során.

Forrás: mvh.gov.hu

Megalakult a Herman Ottó Intézet

Megváltozott és kibővült feladatkörrel, valamint új névvel folytatja munkáját a Nemzeti Agrárszaktanácsadási Képzési és Vidékfejlesztési Intézet 2015 július 1-jétől. A Nemzeti Környezetügyi Intézet feladataival és munkatársaival kiegészülve Herman Ottó Intézet néven dolgozik tovább a Földművelésügyi Minisztérium 137 fős háttérintézménye.

Forrás: MTI

III. Szemelvények az AKI munkáiból

Ebben a fejezetben az AKI gondozásában megjelent tanulmányok, háttéranyagok, agrárgazdasági információk fontosabb megállapításait ismertetjük.

A tógazdasági haltermelés helyzete a hazai Natura 2000-területeken

A 2014–2020 közötti programozási időszakra vonatkozó Magyar Halgazdálkodási Operatív Program kidolgozásához a Földművelésügyi Minisztérium és a Halászati Operatív Program Irányító Hatósága megbízásából az Agrárgazdasági Kutató Intézet primer kutatás keretében mérte fel a Natura 2000-területeken gazdálkodó haltermelő vállalkozások helyzetét, gazdálkodásának főbb jellemzőit, problémáit, speciális fejlesztési szükségleteit. A Natura 2000-területeken üzemelő hazai tógazdaságok mintegy harmadára kiterjedő kérdőíves felmérés eredményei szerint a haltermelő vállalkozások jelentős ökológiai szolgáltatásokat nyújtanak a társadalom számára, tevékenységükkel hozzájárulnak a biológiai sokféleség megőrzéséhez, ennek környezeti, gazdasági, társadalmi költségei azonban csak részben térülnek meg. Kutatásunk eredményei szerint a Natura 2000 besorolású területeken működő tógazdaságok fejlesztése az ismeretátadás, tájékoztatás eszköz- és intézményrendszerének fejlesztését, hatékony szaktanácsadói és monitoringrendszer működtetését igényli, de szükséges a vonatkozó szabályozási környezet felülvizsgálata, valamint a természetvédelmi előírások és kötelezettségek betartásával kapcsolatos adminisztrációs terhek csökkentése, a hatósági engedélyeztetési eljárások egyszerűsítése és gyorsítása is.

A fontosabb termékpályák piaci folyamatai 2014

A gabonafélék piacát túlkínálat jellemezte 2014-ben, ugyanis a 2014/2015. már a második szezon, amikor rekordtermés került a tárolókba. Az előzetes adatok szerint a világ gabonatermelése (rizs nélkül) az előző szezon kibocsátását éppen meghaladó 2000 millió tonnával ismét rekordot ért el a 2014/2015. gazdasági évben. Az előző gazdasági évről áthozott bőséges készletek, a példátlan kibocsátás és a visszafogottabb világ-

piaci forgalom következtében a terményárak – a fogyasztás dinamikus növekedése ellenére – tovább gyengültek 2014-ben. Magyarországon az étkezési búza termelői ára nem változott számottevően, a takarmánybúzáé 4 százalékkal, a takarmánykukoricáé 13 százalékkal csökkent az előző évi átlagárhoz képest.

Az árutőzsdéken az olajmagvak és származékainak jegyzése – a gabonához hasonlóan – a rekordszintű globális kibocsátás miatt számottevően csökkent 2014-ben. Magyarországon a napraforgómag termelői ára alig tért el az egy évvel korábbtól, éves szinten 96 ezer forint/tonna volt. A repcemag ára ellenben 9 százalékkal, 102 ezer forint/tonnára csökkent.

A sertéshús globális termelése 110,6 millió tonna volt 2014-ben, ami 1,6 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi mennyiséget. A globális sertéshúsimport 6,3 százalékkal, az export 1,4 százalékkal mérséklődött az előző évihez képest. A magyarországi sertésárak, az előző évekhez hasonlóan, 2014-ben is követték az uniós árak alakulását. A vágósertés termelői ára 3,4 százalékkal múlta alul az egy évvel korábbi átlagárat.

A csirkehús globális kibocsátása 1,8 százalékkal, 86,1 millió tonnára nőtt 2014-ben az előző évi mennyiséghez viszonyítva. Magyarországon a vágóbaromfi-termelés felét kitevő vágócsirke élősúlyos termelői ára 6,3 százalékkal emelkedett 2014-ben 2013-hoz képest. A csirkehús feldolgozói értékesítési ára átlagosan 1 százalékkal volt magasabb a 2013. évinél. Az étkezési tojás csomagolóhelyi értékesítési ára 4 százalékkal emelkedett 2014-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

A világ marhahústermelése 59,6 millió tonna volt 2014-ben, nem változott jelentősen az előző évi mennyiséghez képest. Az EU-ban a fiatal bika „R3” kereskedelmi osztály vágóhídi belépési ára 3,6 százalékkal mérséklődött az előző évi átlagárhoz viszonyítva. Magyarországon a vágómarha termelői ára 12 százalékkal esett 2014-ben az előző évi átlagárhoz képest.

A juhhús globális termelése 14 millió tonna volt 2014-ben, 0,6 százalékkal emelkedett az előző évihez képest. Magyarország tavaly 1 százalékkal több bányt értékesített a nemzetközi piacon az egy évvel korábbi-

nál. A könnyű bárány ára forintban kifejezve 4 százalékkal nőtt 2014-ben az előző évi átlagárhoz viszonyítva.

A tejtermékek világkereskedelmét meghatározó országok tejtermelése nőtt 2014-ben. A nyerstej ára Magyarországon 7 százalékkal, az USA-ban 19 százalékkal, az EU-ban 2 százalékkal emelkedett, míg Új-Zélandon 6 százalékkal csökkent az előző évihez képest. A kínálati piac hatására a tejtermékek világszerte ára jelentősen esett 2014-ben. Magyarországon a megfigyelt tejtermékek feldolgozói értékesítési ára 2014-ben 7 százalékkal volt magasabb a 2013. évinél.

Magyarországon a zöldségfélékből több termelt 2014-ben. A zöldségfélék (friss, fagyasztott, dinnyével együtt) külkereskedelmi egyenlege pozitív maradt, de romlott az előző évihez képest. A zöldségfélék termelői árindexe 2,7 százalékkal emelkedett a Budapesti Nagyban Piacon 2013-hoz viszonyítva.

Magyarországon a gyümölcsfélék termelése – elsősorban az alma termelésének emelkedése miatt – is nőtt 2014-ben. A gyümölcs (friss, fagyasztott, déligyümölcs-csel együtt) külkereskedelmi egyenlege továbbra is negatív volt és romlott, mivel az export nagyobb mértékben csökkent, mint az import. A gyümölcsfélék termelői árindexe 16 százalékkal esett a Budapesti Nagyban Piacon 2013-hoz viszonyítva.

Az osztrák élelmiszer-gazdaság működésének és sikereinek elemzése

Ausztria nem „agrárország”: a mezőgazdaság az ország GDP-jéhez mindössze 1,5 százalékkal járul hozzá. A vidéken élők megélhetése azonban jó színvonalon biztosított, ami többek között azzal magyarázható, hogy Ausztria a mezőgazdaságot már régen nem csak áruterelő ágazatként kezeli, hanem a nemzetgazdaság olyan multifunkcionális szektoraként, amelynek komoly szerepe van a természeti környezet gondozásában, a tájkép fenntartásában, a vidéki életforma megőrzésében, a lakosság egészséges élelmiszerrel való ellátásában és nagyban hozzájárul az ország turisztikai vonzerejéhez. A mezőgazdaság multifunkcionális tevékenységeit az osztrák társadalom a belföldön előállított termékek erőteljes preferálásával és az EU átlagánál magasabb élelmiszerárak megfizetésével honorálja.

Az ausztriai mezőgazdasági termelők, főleg a kisebb méretű gazdaságok tevékenysége erősen diverzifikált, azaz nem csak mezőgazdasági termelésből élnek, hanem számos más kiegészítő tevékenységet is végeznek. E diverzifikációt az osztrák kormány egyszerű, jól átlát-

ható és hosszú ideje változatlan, ezért kiszámítható adórendszerrel, beruházási támogatásokkal, sőt állami, önkormányzati megrendelésekkel is támogatja.

A kormány már az EU-csatlakozás (1995) előtt felkészült a piacnyitásra és célirányosan hasznosította a regionális fejlesztési forrásokat (eredetvédelem és multifunkcionális tevékenységek támogatása, a belföldön előállított termékek fogyasztásának ösztönzése). Ausztria azóta is jól épít a regionális különbségekre, speciális adottságokra, és azóta is stratégiai cél a belpiaci élelmiszer-kereslet minél nagyobb hányadának osztrák termékekkel történő kielégítése (a kisebb mezőgazdasági üzemek és élelmiszer-feldolgozók elsődlegesen belpiacra értékesítenek). A vidékfejlesztési támogatások súlya a közvetlen támogatásokéhoz képest nagy, és a második pilléres forrásokból elsősorban a kisebb gazdaságok tájfenntartó, vidéki életformát ápoló szerepét jutalmazza. A nagyobb üzemek fajlagos támogatottsága (első és második pillér együtt) kisebb, ami kényszeríti őket a hatékonyság folyamatos javítására.

A feldolgozóiparban nem csak helyi cégek, hanem természetesen külföldi tulajdonban lévő vállalatok is jelen vannak. Ezek nem csupán az Ausztriában, de az anyaországban vagy más országokban előállított termékeket is forgalmazzák az osztrák piacon. A külföldi vállalatok mellett jól megférnek a helyi tulajdonban lévő, kisebb méretű cégek, köszönhetően annak, hogy az osztrák viszonyok között az összefogás mind vertikálisan, mind horizontálisan nagyon erős: a feldolgozók többnyire termeltetnek, integrálják beszállítóikat, de a mezőgazdasági termelők is összefognak annak érdekében, hogy közösen végezzenek feldolgozói tevékenységet. Ilyenkor közösen szerzik be az ehhez szükséges technológiát, közös marketingprogramot, promóciós kampányt indítanak. Az ilyen összefogások esetenként akár a külpiacra is képesek kilépni, hiszen közösen elég árualappal és tőkével rendelkeznek ehhez. Ausztria élelmiszer-gazdasági termékpályái közül a hozzáadott érték alapján a legsikeresebbnek az italgyártás, a sütőipar és a húskészítménygyártás tekinthető, de más termékpályák is általában megfelelő jövedelmezőséggel és hatékonysággal működnek.

Ausztria élelmiszer-gazdasági külkereskedelmi egyenlege passzívumot mutat, ellentétben Magyarországgal. E mögött azonban a magyarországinál nagyobb export- és importteljesítmény húzódik meg, vagyis az osztrák élelmiszer-gazdaság jobban integrálódott a nemzetközi kereskedelemben. Ausztria csak a másodlagos feldolgozású élelmiszerekből bír külkereskedelmi aktívummal, kivitelének értéke ezekből elérte az 5,7 milliárd eurót 2014-ben. Ez az eredmény azonban

döntően néhány, a nemzetközi piacokon jól ismert, ausztriai központú multinacionális élelmiszeripari cégcsoport teljesítményének tudható be. Ausztria élelmiszergazdasági kivitelének fő felvevőpiacai az igen magas fizetőképességű országok (például az EU régi tagországai, Japán, Dél-Korea). E piacokon a marketingstratégia fontos eleme, hogy az osztrák élelmiszer megbízható, egészséges, ellenőrzött minőségű.

Agrár- és vidékfejlesztési együttműködések Magyarországon

Piacgazdasági körülmények között az együttműködés a gazdasági szereplők versenyképességének alapját jelenti. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési együttműködések helyzetét, szerepét és fejlesztési lehetőségeit feltáró – az eredményeket az Agrárgazdasági Kutató Intézet Agrárgazdasági Könyvek sorozatában közreadó – kutatásunk szerint a nemzetközi folyamatokhoz hasonlóan Magyarországon is a teljes termékpálya integrálásával járó koncentráció jelei mutatkoznak.

A horizontális együttműködések szerepe főként a beszerzési, értékesítési kapcsolatok stabilizálásában, a tranzakciós költségek csökkentésében, a termelési színvonal javításában, valamint az új technológiák elterjesztésében jelentős, árbevétel-növelő szerepük ugyanakkor a gazdálkodóknál csak mérsékelten jelentkezik. Ezzel szemben a vertikális integráció magasabb szintjét megvalósító együttműködések tartósan kedvező piaci alkupozíciót, a gazdasági teljesítményben is kimutatható eredmények elérését teszik lehetővé. A vidék szereplőit tömörítő társadalmi együttműködések vonatkozásában a hagyományos formák mellett a részvétel új eszközeit alkalmazó társadalmi hálózatok, a vidékfejlesztési klaszterek, platformok növekvő szervezőereje tapasztalható.

Az agrár-együttműködések vonatkozásában fejlődési lehetőséget főként a hozzáadott érték növelését célzó,

a méretgazdaságosság szempontjait érvényesítő kollektív beruházások, a szervezetek szövetségekre, társulásokba, hálózatokba tömörülése jelent, ami a piaci koncentrációból eredő előnyök mellett a szaktudás terjesztését, a szaktanácsadás hatékonyságának javítását, valamint az innovációs kapacitások bővítését is elősegíti. A vidékfejlesztési együttműködések szempontjából fejlődési potenciált főként a rövid ellátási láncok helyi gazdaságfejlesztésbe illeszkedő klaszteresedése jelenthet, amelyhez a 2014–2020 közötti programozási időszakra szóló vidékfejlesztési program komplex, a működési kiadások mellett a szervezetek beruházásait is ösztönző eszközzel kínál.

FAO-országjelentés

A biológiai sokféleség és az élelmiszergazdaság világméretű összefüggéseinek feltárását célzó, a FAO (Food and Agriculture Organization) koordinációjában megvalósuló kezdeményezés keretében Magyarország elkészítette a Biodiverzitás Országjelentést. A jelentés halászati és akvakultúra fejezetét a NAIK Halászati Kutatóintézet, valamint az Agrárgazdasági Kutató Intézet munkatársai állították össze. A részjelentés a halászat és az akvakultúra területén egységes szempontok alapján értékelt a biológiai sokféleségre ható főbb hajtóerőket (például klímaváltozás, népességnövekedés, városiasodás, gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális tényezők, a tudomány és a technológia területén jelentkező fejlesztések stb.), a fontosabb hazai trendeket. Az elemzés kitért a biodiverzitás védelme érdekében tett beavatkozások, szakpolitikák értékelésére is. A két intézet munkatársainak közreműködésével megvalósuló munka nemcsak a jelentés megfelelő szakmai színvonalon történő elkészítésére, hanem a két intézmény közötti együttműködés elmélyítésére is módot adott.

IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok

Az Agrárgazdasági Figyelő negyedik fejezete csak táblázatokból álló, éves adatok összeállítását tartalmazza és az elmúlt három év összehasonlítását teszi lehetővé. Ez a rész állandó szerkezetű és minden negyedévben a legfrissebb adatok megjelenésének függvényében módosul.

10. táblázat: **A mezőgazdaság aránya a nemzetgazdaságban (2012–2014)**

Év	A mezőgazdaság részaránya			Élelmiszeripari termékek, ital, dohányáru részaránya	
	GDP-termelésben	beruházásban	foglalkoztatottságban ^{a)}	foglalkoztatottságban	exportban ^{b)}
	folyó áron, %		%	folyó áron, %	
2012	3,8	5,8	5,0	3,2	8,2
2013	3,7	5,9	4,7	3,3	8,1
2014	3,7	6,1	4,6	3,5	9,0

^{a)} A munkaerő-felmérés adatai (erdőgazdálkodással együtt).

^{b)} SITC (ENSZ nomenklátúra) szerint. Nem tartalmazza az olajos magokat, állati olajokat és zsírokat, növényi olajat és zsírt, feldolgozott állati és növényi meléktermékeket.

Forrás: KSH, AKI

11. táblázat: **Foglalkoztatottak száma nemzetgazdasági ágak szerint (2013–2015)**

Megnevezés	2013		2014		2015	
	január–március					
	ezer fő	előző év = 100%	ezer fő	előző év = 100%	ezer fő	előző év = 100%
Mezőgazdaság	181,2	99,2	179,1	98,8	189,9	106,0
Ipar	1 109,9	98,8	1 210,2	109,0	1 253,1	103,5
Élelmiszeripar	126,4	106,9	137,7	108,9	144,0	104,6
Nemzetgazdaság	3 772,4	101,0	4 037,8	107,0	4 117,2	102,0

Forrás: KSH

12. táblázat: Agrár- és vidékfejlesztési támogatások összege és forrásai (2012–2014)

Forrás	Támogatások		
	uniós	hazai	összesen
millió HUF			
2012			
Nemzeti támogatások	–	71 394	71 394
EU-társfinanszírozású támogatások	169 257	61 338	230 595
Közvetlen EU-kifizetések	347 991	–	347 991
Összesen	517 248	132 732	649 980
2013			
Nemzeti támogatások	–	66 336	66 336
EU-társfinanszírozású támogatások	157 910	61 832	219 742
Közvetlen EU-kifizetések	400 045	–	400 045
Összesen	557 955	128 168	686 123
2014. évi aktuális előirányzat			
Nemzeti támogatások	–	98 938	98 938
EU társfinanszírozású támogatások	279 328	103 419	382 747
Közvetlen EU-kifizetések	398 518	–	398 518
Összesen	677 846	202 357	880 203
2014. I–III. negyedévi kifizetés			
Nemzeti támogatások	–	62 423	62 423
EU-társfinanszírozású támogatások	114 270	44 671	158 941
Közvetlen EU-kifizetések	333 303	–	333 303
Összesen	447 573	107 094	554 667

Forrás: FM adatok alapján AKI-szerkesztés

13. táblázat: Földterület művelési ágak szerint (2012–2014)

	ezer hektár		
Megnevezés	2012	2013	2014
Szántó	4 324	4 326	4 331
Gyümölcsös	93	92	93
Szőlő	82	82	81
Gyep	759	759	761
Mezőgazdasági terület	5 338	5 340	5 346
Erdő	1 928	1 934	1 936
Nádas	66	65	65
Halastó	37	37	37
Termőterület	7 368	7 376	7 384
Művelés alól kivett terület	1 935	1 927	1 919
Földterület összesen	9 303	9 303	9 303

Forrás: KSH

14. táblázat: Őszi vetésterület (2012–2014)

	ezer hektár		
Megnevezés	2012	2013	2014
Őszi vetés összesen	1 659	1 688	1 647
Gabonafélék vetése	1 462	1 471	1 436
ebből: búza	1 097	1 087	1 025
durumbúza	13	15	18
rozs	36	36	42
tritikálé	120	125	129
őszi árpa	196	209	221
Repce	197	217	212

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

15. táblázat: Műtrágya-értékesítés alakulása (2012–2014)

Megnevezés	2012	2013	2014
Műtrágya-hatóanyagban, ezer tonna	438	490	487
Ebből: nitrogén	313	343	327
foszfor	59	76	82
kálium	66	71	78
Egy hektár mezőgazdasági területre kijuttatott hatóanyag, kg	83	92	91
Egy hektár szántó-, konyhakert-, gyümölcsös- és szőlőterületre kijuttatott hatóanyag, kg	96	107	106

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

16. táblázat: **Növényvédő-szer értékesítés szercsoportonkénti alakulása (2012–2014)**

Megnevezés	tonna		
	2012	2013	2014
Értékesített növényvédő szer	22 994	23 392	29 093
Ebből: Gombaölő szer	4 475	4 717	5 744
Rovarölő szer	4 621	4 832	6 385
Gyomirtó szer	9 670	9 115	9 116
Egyéb szer	4 228	4 728	7 847

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

17. táblázat: **Növénytermelés hozamai (2012–2014)**

Megnevezés	Betakarított mennyiség			Termésátlag		
	ezer tonna			tonna/hektár		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Kalászosok	5 649	6 955
ebből: búza	4 011	5 058	5 235	3,8	4,6	4,7
árpa	996	1 062	1 279	3,6	4,1	4,5
Egyéb szántóföldi növények						
Burgonya	548	487	547	20,5	21,7	27,6
Cukorrépa	882	991	1 010	47,0	52,7	66,4
Szója	68	82	..	2,8	2,1	..
Napraforgó	1 317	1 484	1 555	2,1	2,5	2,6
Kukorica	4 763	6 756	9 169	4,0	5,4	7,7
Silókukorica és csalamádé	2 225	2 383	..	21,4	23,4	..
Zöldségfélék						
Csemegekukorica	434	497	..	14,6	16,0	..
Paradicsom	109	136	..	70,6	44,6	..
Zöldpaprika	79	77	..	33,2	16,0	..
Vöröshagyma	57	60	..	22,6	25,8	..
Gyümölcs						
Őszibarack	16	53	..	2,5	9,8	..
Alma	651	573	..	18,1	20,5	..
Körte	15	21	..	4,5	8,2	..
Szőlő	356	530	..	4,9	7,4	..

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

18. táblázat: Főbb mezőgazdasági gépek értékesítése (2013–2015)

Megnevezés	Értékesítés mezőgazdasági végfelhasználóknak ^{a)}		
	2013. I. negyedév	2014. I. negyedév	2015. I. negyedév
Kerekes traktorok	388	575	468
Gabonakombájnok	26	– ^{b)}	36
Önjáró rakodók	32	55	46
Talajművelőgépek	818	792	651
ekék	50	57	89
tárcsás talajművelők	65	91	71
magágykészítők	192	199	146
Vető- és ültetőgépek	266	307	209
gabonavető gépek	39	48	40
kukoricavető gépek	191	209	139
Tápanyag-visszapótlási gépek	361	312	301
műtrágyaszóró gépek	354	300	285
Növényvédő és -ápoló gépek	278	726	396
szántóföldi permetezőgépek	115	172	120
Betakarítógép-adapterek	– ^{b)}	18	15
Kukoricacső-törő adapterek	– ^{b)}	11	8
Napraforgó-betakarító adapterek	– ^{b)}	6	5
Szálaskarmány-betakarítók	185	159	155
fűkaszák	70	105	75
rendkezelők, rendterítők, rendsodrók	92	49	58
Bálázók	46	52	53
Mezőgazdasági pótkocsik	49	89	88

^{a)} Használt gép értékesítése, viszonteladás és külföldi – uniós és unión kívüli – eladás nélkül.

^{b)} Az adatvédelmi törvény miatt az adat nem megjeleníthető.

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

19. táblázat: Magyarország állatállománya (2012–2014)

Megnevezés	ezer darab					
	2012		2013		2014	
	június 1.	december 1.	június 1.	december 1.	június 1.	december 1.
Szarvasmarha	733	760	763	783	789	802
Ebből: tehén	335	339	336	345	356	359
Sertés	2 947	2 989	2 891	3 013	3 060	3 136
ebből: anyakoca	206	200	193	191	202	200
Juh	1 206	1 185	1 210	1 271	1 246	1 185
ebből: anyajuh	863	865	842	912	866	855
Ló	76	76	63	59	71	61
Tyúk	34 718	30 075	33 823	29 747	35 597	30 521
ebből: tojó	10 267	12 074	11 184	12 917	10 152	11 946
Liba	3 338	1 189	4 139	1 648	3 853	1 027
Kacsa	4 517	4 484	4 692	4 420	5 457	4 295
Pulyka	3 146	2 798	2 202	2 524	2 649	2 756

Forrás: KSH

20. táblázat: Magyarország tógazdasági és intenzív üzemi haltermelése (2012–2014)

Megnevezés	tonna					
	Tógazdasági haltermelés		Intenzív üzemi haltermelés		Összesen	
	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési
2012	19 111	13 163	2 349	1 970	21 460	15 133
2013	19 073	12 729	2 899	2 197	21 972	14 926
2014	18 771	13 029	3 036	2 335	21 807	15 364

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

21. táblázat: Becsült vadállomány (2013–2015)

Megnevezés	ezer darab		
	2013	2014	2015
Gímszarvas	101,6	102,1	101,4
Dámszarvas	32,7	35,1	33,7
Őz	375,0	370,6	359,2
Muflon	13,2	12,6	11,9
Vaddisznó	120,2	105,2	105,6
Mezei nyúl	479,8	445,6	461,0
Fácán	611,1	560,1	630,4
Fogoly	17,7	16,3	16,0

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

22. táblázat: **Vadállomány hasznosítás, teríték (2012–2014)**

Megnevezés	ezer darab		
	2012	2013	2014
Gímszarvas	49,8	53,1	53,7
Dámszarvas	12,5	12,8	13,9
Őz	96,5	100,4	111,5
Muflon	4,0	3,2	4,1
Vaddisznó	159,3	128,4	135,8
Mezei nyúl	85,1	76,5	84,5
Fácán	328,6	331,4	399,4
Fogoly	2,8	1,5	3,2
Pénzügyi adatok			milliárd HUF
Bevétel	20,28	19,77	..
Összes kiadás	18,91	19,17	..
Ebből: mezőgazdasági vadkár	2,51	2,2	..
erdei vadkár	0,14	0,13	..
Eredmény	1,38	0,6	..

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

23. táblázat: **Erdőterület, erdősültség (2012–2014)**

Megnevezés	ezer hektár		
	2012	2013	2014
1. Földterület összesen	9 303	9 303	9 303
2. Erdőgazdálkodás alá vont terület összesen ^{a)}	2 056	2 058	2 060
Ebből:			
Faállománnyal borított terület	1 934	1 936	1 940
Erdőgazdálkodás alá vont területtől:			
Állami tulajdonú erdők	1 156	1 157	1 157
Közösségi tulajdonú erdők	22	22	22
Magántulajdonú erdők	878	879	881
Erdősültség százalékban	20,8	20,8	20,8

^{a)} Az erdő művelési ágon kívül tartalmazza az utak vadlegelők stb. területét is.

Forrás: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ Erdészeti Igazgatóság

24. táblázat: **Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelme (2012–2014)**

Megnevezés	millió EUR		
	2012	2013	2014
Export	8 075	8 001	7 796
Import	4 455	4 464	4 666
Egyenleg	3 620	3 537	3 130

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

25. táblázat: A búzatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mérték-egység	2001–2003. évek átlaga	2004–2009. évek átlaga	2010	2011	2012	2013	2010–2013. évek átlaga
Termelési költség összesen	HUF/hektár	99 069	136 147	160 030	173 320	191 255	209 584	183 547
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	–1 572	675	–1 160	10 415	13 359	4 483	6 775
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	2 258	47 951	52 888	112 026	124 425	98 279	96 904
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	2	35	33	65	65	47	53

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

26. táblázat: A kukoricatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mérték-egység	2001–2003. évek átlaga	2004–2009. évek átlaga	2010	2011	2012	2013	2010–2013. évek átlaga
Termelési költség összesen	HUF/hektár	129 338	179 825	217 518	221 764	235 125	252 672	231 769
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	20	1 635	7 821	17 166	8 868	3 176	9 258
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	7 088	57 835	109 290	185 224	112 045	93 676	125 059
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	5	32	50	84	48	37	54

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

27. táblázat: Az ipari napraforgó költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mérték-egység	2001–2003. évek átlaga	2004–2009. évek átlaga	2010	2011	2012	2013	2010–2013. évek átlaga
Termelési költség összesen	HUF/hektár	104 854	147 861	170 185	187 128	210 161	227 655	198 782
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	4 862	3 088	–209	30 231	38 571	8 737	19 332
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	14 586	52 805	47 421	137 034	156 194	96 120	109 192
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	14	36	28	73	74	42	55

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

28. táblázat: A szójatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mérték-egység	2001–2003. évek átlaga	2004–2009. évek átlaga	2010	2011	2012	2013	2010–2013. évek átlaga
Termelési költség összesen	HUF/hektár	111 013	160 034	193 398	214 572	221 787	249 198	219 739
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	–1 498	–4 188	3 736	4 018	1 639	5 621	3 753
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	2 383	38 646	74 907	85 168	84 632	98 331	85 760
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	2	24	39	40	38	39	39

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

29. táblázat: A repcetermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mérték-egység	2001–2003. évek átlaga	2004–2009. évek átlaga	2010	2011	2012	2013	2010–2013. évek átlaga
Termelési költség összesen	HUF/hektár	101 549	148 500	179 460	204 622	229 592	240 175	213 462
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	–4 785	4 902	–7 612	30 673	51 860	17 827	23 187
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	–811	60 403	38 264	139 563	209 607	127 218	128 663
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	–1	41	21	68	91	53	60

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

30. táblázat: A burgonyatermelés költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mérték-egység	2001–2003. évek átlaga	2004–2009. évek átlaga	2010	2011	2012	2013	2010–2013. évek átlaga
Termelési költség összesen	HUF/hektár	474 906	566 139	630 752	698 919	777 378	863 869	742 729
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	14 709	18 099	28 549	13 943	15 362	43 855	25 427
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	281 848	478 254	565 774	483 088	383 984	1 165 649	649 624
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	59	84	90	69	49	135	87

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

31. táblázat: A csemegekukorica költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mérték-egység	2001–2003. évek átlaga	2004–2009. évek átlaga	2010	2011	2012	2013	2010–2013. évek átlaga
Termelési költség összesen	HUF/hektár	306 026	320 191	355 179	363 720	362 019	453 636	383 639
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	2 705	4 376	2 559	14 160	13 535	11 855	10 527
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	94 584	108 026	82 978	299 976	266 330	248 194	224 370
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	31	34	23	82	74	55	58

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

32. táblázat: Az alma költsége és jövedelme a meghatározó árutermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mérték-egység	2001–2003. évek átlaga	2004–2009. évek átlaga	2010	2011	2012	2013	2010–2013. évek átlaga
Termelési költség összesen	HUF/hektár	456 566	593 387	907 173	720 029	881 007	885 522	848 433
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/tonna	561	5 802	–1 006	–9 287	9 083	13 137	2 982
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/hektár	61 083	178 971	110 994	186 443	459 204	537 297	323 485
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	13	30	12	26	52	61	38

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

33. táblázat: A tejelő tehén költsége és jövedelme a meghatározó ártermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mérték- egység	2001–2003. évek átlaga	2004–2009. évek átlaga	2010	2011	2012	2013	2010–2013. évek átlaga
Termelési költség összesen	HUF/tehén	439 350	475 222	532 962	566 550	639 852	619 614	589 744
Fajlagos jövedelem ^{a)}	HUF/liter	5,25	5,24	3,77	13,97	11,75	17,86	11,84
Ágazati eredmény ^{b)}	HUF/tehén	90 164	122 623	164 346	241 059	214 981	279 438	224 956
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	21	26	31	43	34	45	38

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

34. táblázat: A bikahizlalás (élőszűlő) költsége és jövedelme a meghatározó ártermelő gazdaságokban

Megnevezés	Mérték- egység	2001–2003. évek átlaga	2004–2009. évek átlaga	2010	2011	2012	2013	2010–2013. évek átlaga
Termelési költség összesen	HUF/kg	295	394	435	467	563	585	512
Ágazati eredmény ^{a)}	HUF/kg	-41	-23	60	117	75	-26	57
Egységnyi termelési költségre jutó ágazati eredmény	százalék	-14	-6	14	25	13	-4	11

^{a)} Támogatásokat nem tartalmazza

^{b)} Támogatásokat is tartalmazza

Forrás: Tesztüzemi ágazati adatok alapján az AKI Ágazati Ökonómiai Osztályán készült számítások

35. táblázat: A mezőgazdasági, vad-, erdőgazdálkodási és halászati társas vállalkozások jövedelemalakulása^{a)} és jövedelmezősége (2011–2013)

Megnevezés	2011	2012	2013
Adózás előtti eredmény, millió HUF	136 336	153 096	135 772
Árbevétel arányos jövedelmezőség, % (Adózás előtti eredmény/Nettó árbevétel)	8,6	8,8	7,7
Saját tőke arányos jövedelmezőség, % (Adózás előtti eredmény/Saját tőke)	10,3	10,3	8,5

^{a)} Adóbevallást készítő vállalkozások adatai alapján.

Forrás: NAV-gyorsjelentés

36. táblázat: Az élelmiszeripar fontosabb adatai (2011–2013)

Megnevezés	2011	2012	2013
Kibocsátás	2 548 121	2 776 193	2 864 468
Bruttó hozzáadott érték	626 928	659 435	675 563
Árbevétel	2 893 989	3 120 213	3 223 208
Foglalkoztatottak (év/fő)	91 033	93 681	91 928

Forrás: NAV-gyorsjelentés

37. táblázat: Főbb élelmiszeripari szakágazatok árbevétele és eredménye (2011–2013)

millió HUF

Szakágazatok	Értékesítés nettó árbevétele			Adózás előtti eredmény		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Húsfeldolgozás, -tartósítás	358 257	382 124	357 090	1 944	-2 491	1 088
Baromfiús feldolgozása, tartósítása	268 081	285 889	304 529	2 744	-928	4 024
Hús-, baromfiús-készítmény gyártása	107 864	107 714	114 072	-6 886	-2 544	1 281
Gyümölcs, zöldség feldolgozás	196 884	217 934	163 316	6 838	10 953	4 297
Tejtermék gyártása	218 312	267 987	276 193	-6 526	227	1 892
Malomipari termék gyártása	137 777	142 288	119 769	5 297	4 439	3 787
Haszonállat-eledelel gyártása	200 091	216 682	218 093	5 251	3 240	5 641
Hobbyállat-eledelel gyártása	71 128	80 565	90 418	-334	3 754	5 979
Tésztafélék gyártása	39 297	37 042	41 948	4 021	794	1 951
Sörgyártás	125 893	133 824	136 286	-2 939	-11 772	-4 217
Üdítőital gyártása	174 979	189 814	197 973	2 247	1 193	778
Dohányipar	168 397	194 595	165 904	-913	-2 403	-9 674
Összes szakágazat ^{a)}	3 147 250	3 404 667	3 371 209	38 073	54 288	75 803

^{a)} Tartalmazza a felsoroltakon kívüli szakágazatokat is.

Forrás: NAV

MEGÚJULT A HALÁRAK LEKÉRDEZŐ FELÜLETE!

HALÁSZATI OPERATÍV PROGRAM

Európai Halászati Alap: “a fenntartható halászatba ruházunk be az Európai Unió és Magyarország támogatásával”

A Haláarak lekérdező felülete:
<https://www.aki.gov.hu/halar/lekerdezo>

MEGÚJULT A SERTÉSINFORMÁCIÓS RENDSZER!

Örömkre szolgál, hogy az ágazat szereplői értékelő kérdőívünk kitöltésével segítették az információs honlap továbbfejlesztését.

Szíves együttműködésüket ezúton is köszönjük!

A Sertésinformációs Rendszer elérhetősége változatlan:

www.sertesinfo.aki.gov.hu

